

UZGOJ ŠLJIVA U FRANCUSKOJ

Centar uzgoja šljiva u Francuskoj jest na jugozapadu zemlje u departmanu Lot et Garonne. Taj departman jedan je od poljoprivredno najrazvijenijih od svih 90 departmana Francuske (sa 535.000 ha obradivih površina, od čega otpada 32.000 ha na vinograde i 16.000 ha na voćnjake).

Teren je brežuljkast, osim dolina rijeka Lot i Garonne, koje presijecaju okrug. Obronci su laka silikatna tla (aluvijoni ranijeg doba) odlični za uzgoj krušaka i bresaka. Doline rijeka imaju više gline i željeza (posebno du Lot) i zato odgovaraju za uzgoj šljiva i jabuka.

Mladi nasad aženke

Klima ovog kraja je umjereno-kontinentalna sa oko 650 mm oborina (sa jasnim utjecajem atlantske klime).

Od svih površina voćnjaka, na šljive otpada 9000 ha (sa oko 2.000.000 stabala) i to isključivo u zatvorenom sklopu (plantažama).

Šljiva u uzgoju je autohtona domaća sorta »Prune d'Ente« nazvana po prodajnom centru Aženu – »Aženka« (Ažen je centar okruga). Inače centar uzgoja je područje gradića Villeneuve sur Lot (gdje je uzgoj i sušenje te šljive tradicija stara skoro 2 stoljeća).

Šljiva Aženka je dva, pa čak i tri puta krupnija od naše Bistrice od koje je i znatno slađa. Boja kožice je crvenoplavkasta. Međutim, malo se teže odvaja od košice i zadržava u boji i okusu od naše Bistrice. Šljiva cvate od 1-15. IV, a bere se od 15. VIII do 5. IX. Troši se vrlo malo u svježem stanju (5%), dok se sve ostalo suši (dva i pol kg svježeg daje 1 kg suhe šljive). Od 1955. god., kad je počela izgradnja modernih »tunela sušara« (danas ih ima već 10 zadržanih i 20 privatnih), znatno je poboljšana kvaliteta suhe šljive i njezina potrošnja, te šljivarstvo doživljava pravi procvat.

O unapređenju šljivarstva posebnu brigu vodi Poljoprivredna stanica u Bourranu (kao punkt »Institution Nationale de la recherche agronomique« – Versailles), koja se bavi naučno-istraživačkim radom na uzgoju šljiva.

Naročita pažnja se posvećuje selekciji sorte i podloge. Vršni se križanje sa drugim sortama, kako bi se kvalitativno poboljšala Aženka. U pokusnim nasadima stanice selekcijom je izdvojeno nekoliko varijeteta (tipova), od kojih je tip »P-707« najbolji. Stanica sada vrši razmnažanje tog tipa za proizvodnju i godišnje proizvede 100.000 sadnica šljiva. Podloga je gotovo isključivo mirabolana (u manje slučajeva sjemenjak – a izdanak uopće ne), na kojoj se također vrši selekcija (izdvojeno je oko trideset tipova do sada).

Aženka na toj podlozi stvara snažno (robustno) stablo. Uzgoj krošnje je kupa (interesantno je da ta šljiva prirodno teži tom obliku). Redovno se vrši rez na formiranje (do 5. godine). Visina debla je uglavnom 120 cm (srednje-visoki uzgoj), no ima pokušaja uzgoja i na 60 cm visine (radi lakše berbe i zasjenjivanja debla protiv ožegotina).

Nasadi se podižu uz prethodno rigolanje cijelog terena na dubinu od 60 cm (s prethodnom meliorativnom gno-

jidbom sa oko 2-3000 kg fosfornih i kalijevih gnojiva). Sadržna se vrši samo jednogodišnjim sadnicama.

Održavanje tla u voćnjacima je slijedeće:

2-3 godine vrši se zelena gnojidba (uglavnom sa talijanskim grahoricama). Poslije toga tlo se ili mulčira ili stalno obrađuje. U jednom i drugom slučaju svake se godine izorava brazda duž redova do dubine od 35 cm u koju se sipa umjetno gnojivo (posebno mnogo kalija 500-700 kg na 1 ha godišnje u voćnjacima pune rodnosti). Primijetio sam u voćarstvu uopće, da praksa nije jedinstvena u pogledu pripreme tla, uzgoja i održavanja voćnjaka (neki uzgajaju 2-3 god. potkulture u voćnjacima, dok drugi to odlučno pobijaju).

Zaštita šljivika predstavlja proizvođačima velik problem, u prvom redu od bolesti »Monilie«, jer monilijom zaraženi plodovi nisu za sušenje. Ona se suzbija prskanjem s organskim fungicidima i bordoškom juhom (6-8 puta godišnje). Osica i savijač suzbijaju se u kombiniranom prskanju sa sistemcima i parathionima. Posebni problem u šljivarstvu predstavlja virusna bolest »Bark split« od koje nastaju uzdužne pukotine na deblu i granama. Interesantno je da ta bolest (za razliku npr. od šarke šljive), kako su nam rekli u Poljoprivrednoj stanici u Bourranu nije prelazna. Oboljela stabla žive još 5-6 godina (uz sniženi prinos) i pomalo izumiru u nasadima.

Štete od zeca gotovo nema, jer se mladi nasadi redovno premazuju norveškim katranom i specijalnim uljima.

Obišli smo i razgledali za vrijeme boravka na specijalizaciji, nekoliko plantaža šljiva:

Krajolik rajona šljive

1. »Pepinieres Courserant« voćni rasadnik u Biasu ima nasad šljiva od 25 ha s razmakom sadnje 7 x 7 m i visinom debla od 1 m a podignut je 1958. godine.

2. »Pepinieres Regard« voćni rasadnik u Bourranu ima nasad od 10 ha razmaka 7 x 7 m visine debla 120 cm, saden 1955. godine.

3. »Longuesserre pruniculteur« voćarstvo u Temple sur Lot ima 25 ha nasada šljiva sadenih 1955. god. razmaka 7 x 7 m s visinom debla 1,20 m.

4. »Societe agricole de Lafon« voćarstvo u Bourranu ima nasad šljiva star 10 godina na površini od 20 ha, razmaka 7 x 7 m visine debla 1,20 m.

U ovom nasadu postignuta je slijedeća dinamika rodnosti:

u 6. godini po stablu =	35 kg
u 7. godini po stablu =	50 „
u 8. godini po stablu =	85 „
u 9. godini po stablu =	120 „
u 10. godini po stablu =	150 „

To znači sa prosječno 200 stabala na 1 ha prinos od 300 mtc na ha. Slične (a negdje i bolje) rezultate postižu i ostali šljivari. Tako visoki prinosi šljiva rezultat su dugogodišnjeg ozbiljnog naučnog rada sa šljivom (križanje, selekcija sorte i podloge itd.) sa jedne strane, a sa druge prijelaz proizvođača s ekstenzivne (do 1945. god.) na intenzivnu modernu proizvodnju u plantažama.

Francuska iskustva o uzgoju šljiva mogla bi biti korisna i za nas.